

UPPDELADE. Flickor och pojkar gick i separata byggnader på Fredriksvallsskolan - och skolgården var avgränsad med ett staket.

BILD: VYKORT UR GAMLA HALMSTADS SAMLINGAR

Om Halmstads första "riktiga" skola

Terminen har börjat och här är historien om hur Halmstad fick sin första "riktiga" skola - och om hur en liten ettakluddare, som i dag är pensionär, fortfarande minns sin första fröken med den största värme och respekt.

VÅR HISTORISKA STAD

- Halmstad som det en gång var

Läs hela serien på hallandsposten.se/folkfamilj/varhistoriskastad

Skolplikten beslutades 1842. Städerna och socknarna fick fem år på sig att komma igång med verksamheten. I Halmstad tog det sex år innan "Flinckaskolan" startade på Storgatan mitt emot det gamla tornhuset (VILKET HUS ÄR DET?). Lokalerna var mycket primitiva med en enda undervisningssal för alla barnen. Det här var en riktigt dålig arbetsmiljö för lärare och elever. Men det tog nästan 30 år innan de styrande reagerade.

Lektor Fredrik Andersson blev folkskoleinspektör 1877 och tog

sig an skolans lokalproblem. Staden hade då sex mindre småskoleklasser (= ettan till tvåan) i inhyrda lokaler och Flinckaskolan var den enda folkskolan (= trean till sexan). Den snabbt växande befolkningen gjorde att resurserna fick utnyttjas långt över bristningsgränsen. Lektor Andersson kom fram till att det behövde byggas en folkskola och tre småskolor. Kyrko- och skolrådet ställde sig positiva och utsåg en kommitté som fick uppdrag att ta fram ett förslag.

ÅR 1879 TOGS de nödvändiga besluten om åtminstone en ny skola och staden ställde en tomt till förfogande, den så kallade "torkplatsen" vid nuvarande Skattehuset. Området hade tidigare använts av Halmstadborna för att torka tvätt.

Av någon anledning fanns det ett

stort missnöje med beslutet och en stark minoritetsgrupp krävde en omprövning av ritningarna. Stadsarkitekten fick i uppgift att ta fram ett alternativt förslag till byggnad. Till slut - efter nya möten och överklaganden i flera instanser - vann det ursprungliga förslaget.

1881 SATTES SPADEN i jorden och vid höstterminens start 1882 kunde den nya skolan äntligen invigas. Det årets förväntansfulla elever kom till den pampiga Fredriksvallsskolan som då var en av stadens mer monumentala byggnader. De var säkert mycket stolta och glada.

Fredriksvallsskolan bestod av två hus, ett för flickor och ett för pojkar. Även skolgården var inhägnad med staket som skiljde pojkarna från flickorna. Sådan var tidsandan. Här rymdes både småskola och

folkskola. Salarna var anpassade till det nya system med årsklasser som ersatte den gamla växelundervisningen i stora åldersblandade grupper. Av ekonomiska skäl hade gymnastiksalen prioriterats bort. Det åtgärdades 1928 då en tredje byggnad uppfördes mitt emellan de två skolhusen. Matsal inrättades först 1959.

DEN GAMLA SKOLAN klarade på 1950-talet inte längre brand- och hälsöversynsmyndigheternas krav. 1969 avvecklades Fredriksvallsskolan och eleverna flyttades till Örnjansskolan. Då kunde kommunen bedriva fritids- och föreningsverksamhet i lokalerna under ytterligare en tid. År 1978 kom grävskoporna och jämnade de nästan 100 år

gamla byggnaderna med marken. Här skulle nya vägar dras och det expanderande Skatteverket skulle uppföra en stor kontorsbyggnad.

ÅR 1958 VAR jag en av dem som började i ettan på Fredriksvallsskolan. Visst kändes lokalerna lite gamla men vi fick en modern och bra undervisning. Min första lärare var den unga Doris Johansson som förenade en stor pedagogisk skicklighet med mycket värme och humor. Hon blev nästan som en idol för mig.

Runt 1990 höll jag en föreläsning på en skola i Söndrum. I pausen kom en kvinna i pensionsåldern fram till mig och frågade om jag kände igen henne. Självklart såg jag att det var min gamla lärare från ettan. Hon var numera speciallärare och mycket engagerad i frågor om jämställdhet och internationellt bistånd. Sin positiva attityd och modernitet hade hon bevarat och utvecklat. Vi pratade om tiden på Fredriksvallsskolan och konstaterade att det var mycket länge sedan. Min bild var lite mer romantisk än hennes. Som lärare hade hon 1958 upplevt skolan som väldigt, väldigt gammaldags.

ANDERS BERGENEK

Skrifvaren är aktiv i Föreningen Gamla Halmstad. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/gamlahalmstad.

